

Valvontaosasto

14.11.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan asiantuntijapyyntö / HE 186/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi**Tullin lausunto**

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Tullilta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi. Tulli on tutustunut esitykseen ja lausuu seuraavaa:

Toimivalta ja resurssit

Hallituksen esityksen perusteluissa kohdassa 4.2.2.6 Tullille ehdotetaan säädettäväksi

toimivalta valvoa eläinten hyvinvointisäännösten noudattamista EU:n sisärajoilla, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon. Tulli suorittaisi valvontaa muiden valvontaviranomaisten ohella, eli kyse olisi rinnakkaisesta valvontatoimivallasta eikä tehtävän siirtämisestä muilta valvontaviranomaisilta Tullille.

Tämä olisi hallituksen esityksen mukaan tarkoituksenmukaista erityisesti ehdotetun koiran- ja kissanpentujen tuontikiellon valvontaa ajatellen. Ehdotetun säännöksen mukaan alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen maahantuonti Suomessa tapahtuvaa myyntiä varten kiellettäisiin kokonaan. Säännöstä sovellettaisiin sekä Euroopan unionin ulkopuolelta että Euroopan unionin jäsenvaltiosta tapahtuvaan tuontiin.

Käytännössä valvontavastuu tämän säädöksen osalta jäisi Tullille, koska Tulli on ainoana toimivaltaisena viranomaisena maahantulopaikalla. Tullin näkemyksen mukaan aluehallintoviraston rooli valvonnassa ja pakkokeinoista päätettäessä olisi kuitenkin erittäin keskeinen eläinten hyvinvointia koskevan asiantuntemuksen vuoksi sekä siitä syystä, että Tullissa ei työskentele eläinlääkäreitä, jotka voisivat tehdä eläimille klinisiä tutkimuksia.

Käytännössä alle puolivuotiaiden pentujen tuontikiellon valvonta on erittäin vaikeaa ja haasteellista ilman eläinterveysviranomaisten läsnäoloa. Valvontaa tekevää Tullin henkilöstöä ei ole rokotettu rabiasta eli vesikauhua vastaan ehkäisevästi, joten pentujen iän tarkastaminen esimerkiksi hampaista ei tule kysymykseen. Tulli katsoo, että tuontikiellon valvonta edellyttää vähintäänkin koulutusta ja saatavilla olevaa tukea eläinterveysviranomaisilta, ehdottomasti myös virka-ajan ulkopuolella.

Samaisessa kohdassa hallituksen esityksessä todetaan, että

Tullin valvonta tapahtuisi edelleen sen resurssien puitteissa ja muun sisämarkkinavalvonnan yhteydessä, eikä esitetty muutos aiheuttaisi Tullille lisäkustannuksia tai lisäresurssitarpeita.

Tullin valvontatoimien tulee sisäliikenteessä aina olla kohdennettuja ja profiloituihin tai ennakkolliseen tietoon perustuvia, joten kohdentamiseen ja tiedonhankintaan sitoutuu resursseja, kuten myös valvonnassa havaittujen poikkeamien käsittelyyn.

Hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa avataan 73 §:n Tulli tehtäviä seuraavasti:

Pykälä selkeyttäisi nykyistä tilannetta, jossa on syntynyt epäselvyyttä Tullin toimivallasta valvontatehtävässä. Ruokaviraston tulisi joka tapauksessa järjestää Tullille tarvittavaa koulutusta valvonnan hoitamisen liittyvissä kysymyksissä. Vastaavasti Tullin tehtävistä on myös säädetty eläintautilain 70 §:ssä ja eläinten kuljetuksesta annetun lain 27 §:ssä.

Jo kyseisten eläintautilain sekä eläinten kuljetuksesta annetun lain osalta Tulli on tuonut esille koulutus-, ohjeistus- ja yhteistoimintamallitarpeen. Tulli painottaa edelleen näiden tärkeyttä ja korostaa erityisesti koulutuksen tarvetta.

Virka-ajan ulkopuoleinen eläinten hyvinvoinnin valvonta

Hallituksen esityksestä käy ilmi, että aiemmin ehdotetusta eläinten hyvinvoinnin valvonnasta huolehtimisesta virka-ajan ulkopuolella luovuttaisiin, koska se edellyttäisi valvonnan lisäresursseja kunnissa ja aluehallintovirastoissa.

Tulli pitää tätä poistoa erittäin valitettavana, koska Tullille on lisätty toimivaltaa useiden eläimiin liittyvien lainsäädäntösektoreiden valvonnassa. Tulli on jo aiempien lakiuudistusten myötä tuonut vahvasti esille, että Tulli tulee tarvitsemaan apua mm. eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi erilaisissa valvontatilanteissa, joihin Tullin eläinalan osaaminen ei riitä. Virka-ajan ulkopuolinen asiantuntija-apu on Tullin näkemyksen mukaan ehdottomasti turvattava, koska Tulli työskentelee maahantulopaikoilla myös virka-ajan ulkopuolella.

Hallituksen esityksen kohdassa 4.2.2.6 tuodaan ilmi, että

Tullin integroiminen osaksi valvontakoneistoa edellyttää kuitenkin Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen kanssa laadittavaa yhteistä toimintamallia sekä riittävää ohjeistusta ja koulutusta. Toimintamalliin liittyen valvontaviranomaisten tulisi esimerkiksi sopia tilannekuvan ylläpidosta ja tiedonkulusta sekä nimetä yhteyshenkilöt eri alueille.

Jotta yhteinen toimintamalli saadaan laadittua, on Tullin näkemyksen mukaan sovittava myös virka-ajan ulkopuolisen ajan kattavasta 24/7-toimintamallista.

Kielletyt välineet ja laitteet

Pykälässä 18 säädettäisiin eräiden eläimille ilmeistä tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavien välineiden ja laitteiden kiellosta. Näiden välineiden ja laitteiden markkinointi, maahantuonti, valmistus, myynti ja muu luovutus, käyttö ja hallussapito olisi kiellettyä. Tulli valvoo maahantuontia ja pitää hyvänä sähköpantojen sekä muiden eläimeen kiinnitettävien sähköiskuja antavien laitteiden lisäämistä kiellettyihin laitteisiin.

Tiia Sulander-Seppänen
tulliylitarkastaja

Jakelu	Maa- ja metsätalousvaliokunta (sähköisesti: MmV@eduskunta.fi)
Tiedoksi	Tullin valvontaosasto ja toimipaikkaosasto